

Nieuwsbrief IVN Eemland

september 2019

Natuurfotografe Yvette van den Berg uit Lage Vuursche schoot onlangs in de bossen rond haar dorp deze prachtige, elegante zwarte reebok. De bok heeft melanisme (melan=zwart in het Oudgrieks), het tegenovergestelde van albinisme. Yvette is een groot ambassadeur van de natuur. Zij draagt de boodschap uit dat zelfs het bekijken van natuurfoto's bijdraagt tot het welzijn van mensen. Binnenkort heeft ze een grote foto-expositie in wooncentrum Nijhof in Baarn. Zie ook www.yvettenatuur fotografie.nl

Natuuragenda Eemland

- **Zondag 1 september**, wandeling met vrijwillig natuurgids Staatsbosbeheer vanaf camping De Zeven Linden, Lage Vuursche, 14.00 uur. Opgeven bij receptie of per mail, 5 euro volw, 2,50 kind.
- **Woensdag 5 september**, wandeling Staatsbosbeheer vanaf camping De Zeven Linden, Lage Vuursche, 19.00 uur. Opgeven bij receptie of per mail, 5 euro volw, 2,50 kind.
- **Zaterdag 7 september**, vogeltelling bij elektrisch gemaal aan de Westdijk in Bunschoten, 09.00-10.00 uur, voor iedere geïnteresseerde. Heeft u geen telescoop, dan kunt u meekijken met anderen.
- **Zondag 8 september**, fiets-natuurexcursie Park Vliegbasis Soesterberg olv Utrechts Landschap, 10.30 uur bij fietsenstalling 2 naast P1, gratis. Reserveren [hier](#).
- **Zondag 8 september**, wandelexcursie landgoed De Paltz, olv Utrechts Landschap, 14.00 uur, bij toegangshek Van Weerden Poelmanweg. Deelname gratis, opgeven niet nodig.
- **Zaterdag 14 september**, training gidsvaardigheden, Schoonoord Zeist, 10.00-16.00 uur. Er is nog één plek over bij het verschijnen van dit nummer voor alle IVN-vrijwilligers. Ook op 12 oktober.
- **Zaterdag 14 september**, Oogstdag/open dag in Boomgaard Soestdijk, 12.00-16.30 uur. Rondleidingen vanaf 14.00 en 16.00 uur vanuit het Appelhuisje. Ingang Toeristisch Overstappunt tegenover Paleis

Soestdijk (parkeerterreintje). Kom met de fiets, er is geen parkeerplek in de buurt. Met speurtocht voor kinderen.

- **Zondag 15 september**, lange wandeling IVN, 10.30 uur. Meer informatie volgt [hier](#).
- **Maandag 16 september**, uitreiking Eemsnoer Award op Fietsboot, vertrek 16.00 uur vanaf de Eemkade in Amersfoort. Opgeven bij lex.bergers@eemsnoer.nl. Er is plek voor 70 mensen.
- **Woensdag 25 september**, themabijeenkomst IVN Utrecht over continuïteit van bestuur/kader, Pieterskerkhof 16, Utrecht, 19.30-22.00 uur. Wie mee wil graag opgeven bij de secretaris.
- **Donderdag 26 september t/m zondag 6 oktober**, landelijke Bodemdierdagen. Zie [hier](#).
- **Zaterdag 28 september**, Burendag op kinderboerderij De Veenweide, met Soester Pompoenkampioenschap, 13.00-17.00 uur, Vedelaarpad 53 Soest. Pompoen inleveren voor 14.00 uur.
- **Zaterdag 5 oktober**, vogeltelling bij elektrisch gemaal aan de Westdijk in Bunschoten, 09.00-10.00 uur, voor iedere geïnteresseerde. Heeft u geen telescoop, dan kunt u meekijken met anderen.
- **Zondag 6 oktober**, fiets-natuurexcursie Park Vliegbasis Soesterberg olv Utrechts Landschap, 10.30 uur bij fietsenstalling 2 naast P1, gratis. Reserveren [hier](#).
- **Zaterdag 12 oktober**, gratis workshop tamme kastanjes poffen, daarna het bos in, kinderboerderij De Veenweide, Vedelaarpad 53, 15.00-16.30 uur. Aanmelden via etbaarsoest@nl
- **Zondag 13 oktober**, openstelling boomgaard Paleis Soestdijk, 12.00-17.00 uur. Appel-peer oogstfeest.
- **Maandag 14 oktober**, coördinatorenvergadering, 20.00 uur. Plaats wordt nog nader bekendgemaakt.
- **Zaterdag 18 oktober**, inspiratiedag IVN over Jong Leren Eten, voor alle leden IVN, Amersfoort, Het Groene Huis, 10.00-16.00 uur. Zie [hier](#).
- **Zaterdag 19 t/m zondag 27 oktober**, Beleefweek Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug, zie onder.
- **Zaterdag 26 oktober**, Nacht van de Nacht-wandeling, 19.00 uur. Zie tzt [hier](#).

Nieuws IVN

Activiteiten werkgroep Duurzaamheid en Eetbaar Soest

Hier wat informatie over de activiteiten in de komende maanden.

- zaterdag 14 september: Oogstdag in Boomgaard en bloementuin Soestdijk – 12.00-16.30 uur. Dit is een van de open dagen in de Boomgaard en Bloementuin van Paleis Soestdijk. Met speurtocht voor kinderen. Kom op de fiets - er is geen parkeerplek. Locatie is tegenover het paleis, in de hoek bij Praamgracht en vlak naast het stoplicht. We beheren sinds begin dit jaar deze oude verlatene boomgaard en proberen nieuw leven in te blazen. Het lukt aardig en nu beginnen de appels rijp te worden. Kom proeven naar de verschillende oude appelrassen die hier hangen! Rondleidingen 14 uur en 16 uur vanuit het Appelhuisje.
- zaterdag 28 september: Burendag in De Veenweide - met Soester Pompoenkampioen 2019, 13.00-17.00 uur. Op 28 september is de pluktuin en moestuin open om te komen kijken. Er is nu een ecologisch voedselparadijs te bekijken in De Veenweide. Heel interessant, niet alleen voor kinderen. Moestuinen, fruit en notenbomen die steeds meer leveren! Als je mee wilt doen in de wedstrijd Soester Pompoenkampioen 2019, neem je eigen gekweekte pompoen mee, en lever hem in voor 14 uur. Je maakt kans op eeuwige roem, een oorkonde en een fruitboom!
- zaterdag 13 oktober: Appel-peer-oogstfeest in de Boomgaard Soestdijk. Zet het alvast in je agenda! Hier hebben we een aparte website voor gestart: www.BoomgaardSoestdijk.nl Toegang gratis. Welkom!

Oproep voor Beleefweek Nationaal Park

Na een succesvolle week vorig jaar, staat er ook dit jaar een 'Beleefweek Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug' op de agenda. De Beleefweek vindt plaats in de herfstvakantie: van zaterdag 19 tot en met zondag 27 oktober 2019.

- De Beleefweek organiseren we om bezoekers op een actieve manier te laten kennismaken met al het moois van Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. Een week vol activiteiten waarin inwoners en bezoekers op een laagdrempelige manier de bijzondere natuur en erfgoed van het gebied kunnen 'beleven'. Voorbeelden van Beleefweek-activiteiten in andere gebieden, vindt u [hier](#).
- Heeft u ook een activiteit, of wilt u een activiteit organiseren, die zeker onderdeel moet zijn van de Utrechtse Heuvelrugbeleving, geef dan zo spoedig mogelijk aan ons door. Dit kan tot uiterlijk 11 september via de volgende [link](#). Elies Arps (IVN) e.arps@ivn.nl 06-52053992.

Mister Moestuin

Wim Kok, lid van de werkgroep Duurzaamheid is nu Mister Moestuin voor heel Nederland. Radio 5 heeft hem geïnterviewd en een leuke [video](#) gemaakt van de Pluktuin en de Moestuin van De Veenweide.

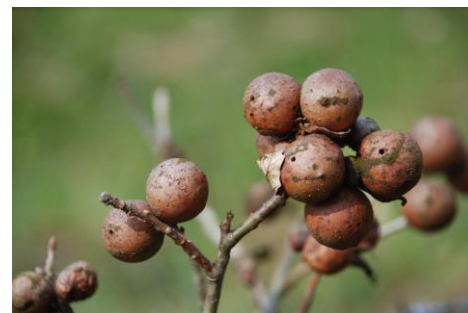
Ander nieuws van de werkgroep Duurzaamheid

- We zijn op de shortlist voor de prijs De Groene Kroon van Utrecht. Van de 53 genomineerde projecten zijn er 6 [uitgekozen](#) om gepresenteerd te worden op 18 september in De Moestuin in Utrecht.
- Agroforestry was op de [voorpagina](#) van dagblad Trouw op 20 augustus als een kansrijke klimaat-actie waarin ASNBank zal investeren - hopelijk krijgen we makkelijker gehoor bij gemeente Soest als agroforestry vaker in de krant komt als positief oplossing!
- Tamme kastanjes - we zijn op zoek naar verse kastanjes van hybrides zoals Marsol/Maraval/Marigoule en van de Chinese kastanje Castanea mollissima en de kleine Amerikaanse kastanje Castanea pumila - om uit te laten groeien tot nieuwe bomen. Heeft u die staan? Kunt u een tiental kastanjes aan ons doneren? Dan zijn we zeer dankbaar! Mail naar info@eetbaarsoest.nl
Göran Christiansson en Wim Kok

Natuurnieuws uit de regio

Cursus gallen en mineerders

- Bij gallen gaat het om soort karakteristieke woekeringen die door allerlei beestjes worden veroorzaakt. Het kenmerk van galvormers is dat ze de groei van hun gastheer in de war sturen, zodat de plant vreemde knobbeltjes, knikkers, heksenbezems of andere woekeringen gaat maken. In zulke vergroeiingen bivakkeren vaak wespenlarven of muggenlarven, maar er zijn ook bladluizen, rupsen, mijten en schimmels die gallen veroorzaken. Het is in veel gevallen niet zo moeilijk om de identiteit van de 'boosdoener' vast te stellen. Want aan de vorm van de gal kun je zien wie erin woont. Het is doorgaans gemakkelijker om de gallen uit elkaar te houden dan de galveroorzakers. Want het komt voor dat galwespen die sterk op elkaar lijken, totaal verschillende vergroeiingen veroorzaken. Mineerders maken duidelijke vraatsporen in bladeren en deze vraatsporen zijn vrijwel altijd karakteristiek voor de desbetreffende bladeters. Als je weet om welke plant het gaat, dan is het niet zo moeilijk om de naam van de bijbehorende mineerder te achterhalen.
- Woensdag 11 september 19.30 - 21.30 uur theorie en 14 september 10.00 - 12.00 uur buiten.
Docent: Kees de Heer. Locatie: Het Groene Huis, Schothorsterlaan 21 Amersfoort. Kosten €15,-
Aanmelden verplicht via: CNME@amersfoort.nl. www.hetgroenehuisamersfoort.nl.

Biologisch momentje 1

Deel je kennis of
ervaring met de
IVN-leden in een
Biologisch
Momentje! DOEN!

Zomereik en wintereik

Tijdens de wandeling over De Stompert op 11 augustus werden de natuurgidsen van die dag geconfronteerd met de vraag wat het verschil is tussen zomereiken en wintereiken. In 95 van de 100 gevallen gaat het om een zomereik, maar op De Stompert zijn relatief veel wintereiken te zien.

- Het bekendste verschil is de bladstand en de eikelstand. Het blad van de zomereik zit direct aan de tak, heeft geen steel (*ezelsbruggetje: de zomereik heeft een korte zomerbroek aan*). Daarentegen zitten de eikels op lange steeltjes. Bij de wintereik is het andersom: daar zitten de bladeren op (soms lange) steeltjes, maar de eikels hebben een heel kort steeltje (*ezelsbruggetje: het eikeltje op steel is het pijpje van de kabouter, die wil in de winter graag een kort steeltje om lekker warm te blijven bij zijn pijp*).
- De wintereik komt meer voor op drogere gronden, terwijl de zomereik houdt van vochtiger en vruchtbaarder terrein. De wintereik verdraagt meer schaduw. Er komen ook hybrides, bastaarden voor.
- De wintereik komt aan zijn naam omdat hij in het voorjaar later uitloopt en de bladeren blijven in de winter langer hangen.
- Er is ook een bladkenmerk. De wintereik heeft veel regelmatigere lobben, zijn donkerder groen en leerachtig. De bladeren staan niet in bosjes bijeen zoals bij de zomereik. De bladknoppen zijn spits en langer en de schorsspleten zijn minder diep en rechter. De bladeren van de wintereik zijn minder sterk gelobd. Onderaan het zomereikblad zitten duidelijk twee kleine lobben aan weerszijden van het de hoofdnerf.
- De eerste bladeren van de wintereik zijn zuiver groen, die van de zomereik vaak wat roodbruinig. Vandaar de Latijnse naam: *Quercus robur* (robur = rood). De wintereik heeft *Quercus petraea*.
- Het hout van de wintereik is iets lichter en zachter. Buitenlands eikenhout is vaak wintereik.
- De mens heeft de wintereik in de afgelopen honderd jaar verdreven en overall zomereiken aangeplant. De zomereik geeft een veel grotere eikelooft dan de wintereik. Eén zomereik kan 15.000 eikels leveren.
- Voor de bosbouw is de wintereik echter wel een prettige boom. Hij is langer, heeft niet zulke zware zijtakken en heeft een smallere kroon. In Frankrijk is de wintereik veel gebruikt voor de scheepsbouw en voor wijnvaten. Voor fineerhout is de wintereik ook goed bruikbaar.
- Wintereiken hebben veel minder last van de eikenprocessierups en eikenbladrollers,
- De zomereik heet in het Duits Stieleiche (vanwege de stelen van de eikels), de wintereik Traubeneiche, omdat de eikels als in druiventrosjes bij elkaar zitten. De Engelsen zeggen common oak tegen de zomereik en British oak tegen de wintereik. De Fransen zeggen chène pédonculé ('gesteelde eik') en chène rouvre.

Piet van Dijk

Bron afbeelding: Landelijk
Nederland. Encyclopedie van
natuur en landleven. Reader's
Digest, 1975